

Příloha č. 3

Přehled druhů sociálních služeb, jejich cílových skupin dle ustanovení zákona č. 108/2006 Sb., o sociálních službách, ve znění pozdějších předpisů, forem poskytování, způsob stanovení kapacity a kapacitních jednotek podle forem poskytování služby

Odborné sociální poradenství (§ 37 odst. 3 ZSS, § 4 vyhlášky)	2
Osobní asistence (§ 39 ZSS, § 5 vyhlášky)	3
Pečovatelská služba (§ 40 ZSS, § 6 vyhlášky)	3
Tísňová péče (§ 41 ZSS, § 7 vyhlášky)	4
Průvodcovské a předčitatelské služby (§ 42 ZSS, § 8 vyhlášky)	4
Podpora samostatného bydlení (§ 43 ZSS, § 9 vyhlášky)	4
Odlehčovací služby (§ 44 ZSS, § 10 vyhlášky)	5
Centra denních služeb (§ 45 ZSS, § 11 vyhlášky)	5
Denní stacionáře (§ 46 ZSS, § 12 vyhlášky)	6
Týdenní stacionáře (§ 47 ZSS, § 13 vyhlášky)	6
Domovy pro osoby se zdravotním postižením (§ 48 ZSS, § 14 vyhlášky)	7
Domovy pro seniory (§ 49 ZSS, § 15 vyhlášky)	7
Domovy se zvláštním režimem (§ 50 ZSS, § 16 vyhlášky)	8
Chráněné bydlení (§ 51 ZSS, § 17 vyhlášky)	8
Sociální služby poskytované ve zdravotnických zařízeních lůžkové péče (§ 52 ZSS, § 18 vyhlášky)	8
Raná péče (§ 54 ZSS, § 19 vyhlášky)	9
Telefonická krizová pomoc (§ 55 ZSS, § 20 vyhlášky)	10
Tlumočnické služby (§ 56 ZSS, § 21 vyhlášky)	10
Azylové domy (§ 57 ZSS, § 22 vyhlášky)	10
Domy na půl cesty (§ 58 ZSS, § 23 vyhlášky)	11
Kontaktní centra (§ 59 ZSS, § 24 vyhlášky)	11
Krizová pomoc (§ 60 ZSS, § 25 vyhlášky)	12
Intervenční centra (§ 60a ZSS, § 25a vyhlášky)	12
Nízkoprahová denní centra (§ 61 ZSS, § 26 vyhlášky)	13
Noclehárny (§ 63 ZSS, § 28 vyhlášky)	14
Služby následné péče (§ 64 ZSS, § 29 vyhlášky)	14
Sociálně aktivizační služby pro rodiny s dětmi (§ 65 ZSS, § 30 vyhlášky)	15
Sociálně aktivizační služby pro seniory a osoby se zdravotním postižením (§ 66 ZSS, § 31 vyhlášky)	15
Sociálně terapeutické dílny (§ 67 ZSS, § 32 vyhlášky)	17
Terapeutické komunity (§ 68 ZSS, § 33 vyhlášky)	18
Terénní programy (§ 69 ZSS, § 34 vyhlášky)	18
Sociální rehabilitace (§ 70 ZSS, § 35 vyhlášky)	18

Pro upřesnění rozdílů mezi jednotlivými druhy služeb je nutno vycházet z jednotlivých základních činností uvedených v příslušném paragrafu zákona č. 108/2006 Sb., o sociálních službách, ve znění pozdějších předpisů (dále v textu jako „ZSS“) a ve vyhlášce č. 505/2006 Sb., kterou se provádějí některá ustanovení zákona o sociálních službách, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „vyhláška“) a definice cílové skupiny jednotlivých druhů služby.

U některých druhů služby není podmínkou poskytovat sociální službu všem cílovým skupinám uvedeným v zákoně, je na vůli a možnostech poskytovatele poskytovat službu jen některým uvedeným skupinám.¹

Odborné sociální poradenství (§ 37 odst. 3 ZSS, § 4 vyhlášky)

Odborné sociální poradenství je poskytováno se zaměřením na potřeby jednotlivých okruhů sociálních skupin osob v občanských poradnách, manželských a rodinných poradnách, poradnách pro seniory, poradnách pro osoby se zdravotním postižením, poradnách pro oběti trestných činů a domácího násilí a ve speciálních lůžkových zdravotnických zařízeních hospicového typu; zahrnuje též sociální práci s osobami, jejichž způsob života může vést ke konfliktu se společností.

Zatímco základní sociální poradenství² je základní činností všech druhů sociálních služeb a spočívá v poskytnutí informací, odborné sociální poradenství pak již vykonává odborné činnosti uvedené ve vyhlášce.

Forma poskytování:

- terénní – služba je poskytována v přirozeném sociálním prostředí klienta
- ambulantní – klient dochází za službou (typicky poradny)

Způsob stanovení kapacity:

- terénní forma – okamžitá kapacita, odvislá od počtu zaměstnanců přítomných v daném čase
- ambulantní forma – okamžitá kapacita, odvislá od prostorových možností a počtu zaměstnanců přítomných v daném čase

¹ Typicky pečovatelská služba není povinna poskytovat službu rodinám s dětmi, pokud si tuto cílovou skupinu v žádosti o registraci neoznačí, a není to v rozporu se zákonem. Obdobně služba Domovy se zvláštním režimem se může zaměřit pouze na jednu cílovou skupinu, např. osoby s Alzheimerovou demencí apod.

² Ustanovení § 3 vyhlášky: Základní sociální poradenství se při poskytování sociálních služeb zajišťuje v rozsahu těchto úkonů:

- a) poskytnutí informace směřující k řešení nepříznivé sociální situace prostřednictvím sociální služby,
- b) poskytnutí informace o možnostech výběru druhu sociálních služeb podle potřeb osob a o jiných formách pomoci, například o dávkách pomoci v hmotné nouzi a dávkách sociální péče,
- c) poskytnutí informace o základních právech a povinnostech osoby, zejména v souvislosti s poskytováním sociálních služeb, a o možnostech využívání běžně dostupných zdrojů pro zabránění sociálního vyloučení a zabránění vzniku závislosti na sociální službě,
- d) poskytnutí informace o možnostech podpory členů rodiny v případech, kdy se spolupodílejí na péči o osobu.

Kapacitní jednotka: klient

Osobní asistence (§ 39 ZSS, § 5 vyhlášky)

Osobní asistence je terénní služba poskytovaná osobám, které mají sníženou soběstačnost z důvodu věku, chronického onemocnění nebo zdravotního postižení,³ jejichž situace vyžaduje pomoc jiné fyzické osoby.⁴

Forma poskytování:

- terénní – služba je poskytována v přirozeném sociálním prostředí klienta

Způsob stanovení kapacity:

- okamžitá, odvislá od počtu zaměstnanců přítomných v daném čase

Kapacitní jednotka: klient

Pečovatelská služba (§ 40 ZSS, § 6 vyhlášky)

Pečovatelská služba je poskytovaná osobám, které mají sníženou soběstačnost z důvodu věku, chronického onemocnění nebo zdravotního postižení, a rodinám s dětmi, jejichž situace vyžaduje pomoc jiné fyzické osoby.

Ustanovení § 75 odst. 2 písm. a) ZSS pak stanoví, že Pečovatelská služba je (s výjimkou nákladů za stravu) poskytována bez úhrady rodinám, ve kterých se současně narodily 3 nebo více dětí, a to až do 4 let věku těchto dětí. Toto ustanovení ZSS se však týká pouze stanovení úhrady za poskytování pečovatelské služby a nevyklučuje poskytnutí pečovatelské služby rodinám, ve kterých se narodilo pouze jedno dítě nebo případně dvojčata. Důvodem pro poskytnutí sociální služby musí být skutečnost, že rodina se nachází v nepříznivé sociální situaci. V takovém případě je rodina oprávněným příjemcem tohoto druhu služby, pokud poskytovatel má cílovou skupinu rodiny s dítětem/děťmi zaregistrovanou.

Forma poskytování:

- terénní – služba je poskytována v přirozeném sociálním prostředí klienta
- ambulantní – klient dochází za službou (typicky středisko osobní hygieny)

Způsob stanovení kapacity:

- terénní forma – okamžitá, odvislá od počtu zaměstnanců přítomných v daném čase
- ambulantní forma – okamžitá, odvislá od prostorových možností a počtu zaměstnanců přítomných v daném čase

³ Zdravotním postižením se dle § 3 písm. g) ZSS rozumí postižením tělesné, mentální, duševní, smyslové nebo kombinované postižení, jehož dopady činí nebo mohou činit osobu závislou na pomoci jiné osoby.

⁴ Služba je na rozdíl od pečovatelské služby poskytována bez časového omezení.

Kapacitní jednotka: klient

Tísňová péče (§ 41 ZSS, § 7 vyhlášky)

Tísňová péče je služba, kterou se poskytuje nepřetržitá distanční hlasová a elektronická komunikace s osobami vystavenými stálému vysokému riziku ohrožení zdraví nebo života v případě náhlého zhoršení jejich zdravotního stavu nebo schopností.

Forma poskytování:

- terénní – služba je poskytována v přirozeném sociálním prostředí klienta

Způsob stanovení kapacity:

- okamžitá, odvislá od počtu zaměstnanců přítomných v daném čase a technického zabezpečení služby (počet telefonních linek, zabezpečovacího systému apod.)

Kapacitní jednotka: klient

Průvodcovské a předčitatelské služby (§ 42 ZSS, § 8 vyhlášky)

Průvodcovské a předčitatelské služby jsou služby poskytované osobám, jejichž schopnosti jsou sníženy z důvodu věku nebo zdravotního postižení v oblasti orientace nebo komunikace, a napomáhá jim osobně si vyřídit vlastní záležitosti.

Forma poskytování:

- terénní – služba je poskytována v přirozeném sociálním prostředí klienta
- ambulantní – klient dochází za službou do zařízení poskytovatele

Způsob stanovení kapacity:

- terénní forma – okamžitá, odvislá od počtu zaměstnanců přítomných v daném čase
- ambulantní forma – okamžitá, odvislá od prostorových možností a počtu zaměstnanců přítomných v daném čase

Kapacitní jednotka: klient

Podpora samostatného bydlení (§ 43 ZSS, § 9 vyhlášky)

Podpora samostatného bydlení je služba poskytovaná osobám, které mají sníženou soběstačnost z důvodu zdravotního postižení nebo chronického onemocnění, včetně duševního onemocnění, jejichž situace vyžaduje pomoc jiné fyzické osoby.⁵

⁵ Služby s podobným názvem jako jsou Chráněné bydlení (§ 51 ZSS) a Podpora samostatného bydlení (§ 43 ZSS) jsou určeny pro tutéž cílovou skupinu (okruh osob), ale liší se především formou poskytování služby. Chráněné bydlení (pobyťová forma) je poskytováno v zařízení sociálních služeb,

Forma poskytování:

- terénní – služba je poskytována v přirozeném sociálním prostředí klienta

Způsob stanovení kapacity:

- okamžitá, odvislá od počtu zaměstnanců přítomných v daném čase

Kapacitní jednotka: klient

Odlehčovací služby (§ 44 ZSS, § 10 vyhlášky)

Odlehčovací služby jsou poskytovány osobám, které mají sníženou soběstačnost z důvodu věku, chronického onemocnění nebo zdravotního postižení, o které je jinak pečováno v jejich přirozeném sociálním prostředí; cílem služby je umožnit pečující fyzické osobě nezbytný odpočinek.⁶

Forma poskytování:

- terénní – služba je poskytována v přirozeném sociálním prostředí klienta
- ambulantní – klient dochází za službou do zařízení poskytovatele
- pobytová – služba je spojena s ubytováním v zařízení sociálních služeb

Způsob stanovení kapacity:

- terénní forma – okamžitá, odvislá od počtu zaměstnanců přítomných v daném čase
- ambulantní forma – okamžitá, odvislá od prostorových možností a počtu zaměstnanců přítomných v daném čase
- pobytová forma – počet lůžek v zařízení sociálních služeb

Kapacitní jednotka: klient (terénní i ambulantní forma)
lůžko (pobytová forma)

Centra denních služeb (§ 45 ZSS, § 11 vyhlášky)

V centrech denních služeb se poskytují služby osobám, které mají sníženou soběstačnost z důvodu věku, chronického onemocnění nebo zdravotního postižení, jejichž situace vyžaduje pomoc jiné fyzické osoby.

Forma poskytování:

- ambulantní – klient dochází za službou do zařízení poskytovatele

vlastníkem (nájemcem) je poskytovatel služby, zatímco Podpora samostatného bydlení (terénní forma) je služba docházející do přirozeného prostředí uživatele, tedy za ním domů, vlastníkem (nájemcem) bytu je uživatel.

⁶ Služba je primárně zaměřena na zajištění péče o osoby, o které je jinak pečováno v jejich přirozeném sociálním prostředí. Jedná se tedy o službu krátkodobou, kterou nelze nahrazovat pobytovou službou typu Domovy pro seniory apod.

Způsob stanovení kapacity:

- okamžitá, odvislá od prostorových možností a počtu zaměstnanců přítomných v daném čase

Kapacitní jednotka: klient

Denní stacionáře (§ 46 ZSS, § 12 vyhlášky)

V denních stacionářích se poskytují ambulantní služby osobám, které mají sníženou soběstačnost z důvodu věku nebo zdravotního postižení, a osobám s chronickým duševním onemocněním, jejichž situace vyžaduje pravidelnou pomoc jiné fyzické osoby.

Forma poskytování:

- ambulantní – klient dochází za službou do zařízení poskytovatele

Způsob stanovení kapacity:

- okamžitá, odvislá od prostorových možností a počtu zaměstnanců přítomných v daném čase

Kapacitní jednotka: klient

Týdenní stacionáře (§ 47 ZSS, § 13 vyhlášky)

V týdenních stacionářích se poskytují pobytové služby osobám, které mají sníženou soběstačnost z důvodu věku nebo zdravotního postižení, a osobám s chronickým duševním onemocněním, jejichž situace vyžaduje pravidelnou pomoc jiné fyzické osoby.

Forma poskytování:

- pobytová – pobyt není celotýdenní, klient odchází na určitou část týdne do svého přirozeného sociálního prostředí

Způsob stanovení kapacity:

- počtem lůžek v zařízení sociálních služeb

Kapacitní jednotka: lůžko

Domovy pro osoby se zdravotním postižením (§ 48 ZSS, § 14 vyhlášky)

V domovech pro osoby se zdravotním postižením se poskytují pobytové služby osobám, které mají sníženou soběstačnost z důvodu zdravotního postižení, jejichž situace vyžaduje pravidelnou pomoc jiné fyzické osoby.⁷ V domovech pro osoby se zdravotním postižením může být vykonávána ústavní výchova, výchovná opatření nebo předběžné opatření podle zvláštních právních předpisů.

Poskytovatel si může definovat pouze některý typ zdravotního postižení (smyslově postižení, mentálně postižení apod.) a tak specifikovat okruh osob, kterým je služba poskytována.

Forma poskytování:

- pobytová – služba je spojena s ubytováním v zařízení sociálních služeb

Způsob stanovení kapacity:

- počtem lůžek v zařízení sociálních služeb

Kapacitní jednotka: lůžko

Domovy pro seniory (§ 49 ZSS, § 15 vyhlášky)

V domovech pro seniory⁸ se poskytují pobytové služby osobám, které mají sníženou soběstačnost zejména z důvodu věku, jejichž situace vyžaduje pravidelnou pomoc jiné fyzické osoby. Kromě základních kritérií poskytnutí sociální služby (snížená soběstačnost zejména z důvodu věku a závislost na pomoci jiné fyzické osoby) také skutečnost, že sociální situaci nelze řešit jinou sociální službou (ať terénní či ambulantní).

Forma poskytování:

- pobytová – služba je spojena s ubytováním v zařízení sociálních služeb

Způsob stanovení kapacity:

- počtem lůžek v zařízení sociálních služeb

Kapacitní jednotka: lůžko

⁷ Pobytová služba zaměřená na osoby se zdravotním postižením; zdravotním postižením se dle § 3 písm. g) ZSS rozumí postižením tělesné, mentální, duševní, smyslové nebo kombinované postižení, jehož dopady činí nebo mohou činit osobu závislou na pomoci jiné osoby.

⁸ Pojem „senior“ není právní ani statistickou kategorií, ale kategorií spíše „sociologickou“. Statistická definice seniora podle věku není u nás ani ve světě jednotná, používání základních věkových skupin (0–14, 15–64 a 65 a více let) je v demografických, ekonomických i sociálních statistikách vymezeno v souladu s obecnými zvyklostmi užívanými i OSN a Eurostatem a používá se pro výpočet ukazatelů jako např. index závislosti nebo index stáří tak, aby bylo možné mezinárodní srovnávání (tisková zpráva ČSÚ z 1. 10. 2012).

Za seniora tedy lze zpravidla považovat osobu ve věku 65 let a více. Další podmínkou je snížená soběstačnost a závislost na pomoci jiné fyzické osoby.

Domovy se zvláštním režimem (§ 50 ZSS, § 16 vyhlášky)

V domovech se zvláštním režimem se poskytují služby osobám, které mají sníženou soběstačnost z důvodu chronického duševního onemocnění nebo závislosti na návykových látkách, a osobám se stařeckou, Alzheimerovou demencí a ostatními typy demencí, které mají sníženou soběstačnost z důvodu těchto onemocnění, jejichž situace vyžaduje pravidelnou pomoc jiné fyzické osoby.

Poskytovatel si může definovat pouze některý okruh osob, kterým je služba poskytována (např. pouze osoby, které mají sníženou soběstačnost z důvodu závislosti na návykových látkách, pouze osoby s Alzheimerovou demencí apod.).

Forma poskytování:

- pobytová – služba je spojena s ubytováním v zařízení sociálních služeb

Způsob stanovení kapacity:

- počtem lůžek v zařízení sociálních služeb

Kapacitní jednotka: lůžko

Chráněné bydlení (§ 51 ZSS, § 17 vyhlášky)

Chráněné bydlení je služba poskytovaná osobám, které mají sníženou soběstačnost z důvodu zdravotního postižení nebo chronického onemocnění, včetně duševního onemocnění, jejichž situace vyžaduje pomoc jiné fyzické osoby.⁹

Poskytovatel si může definovat pouze některý typ zdravotního postižení (smyslově postižení, mentálně postižení apod.) nebo duševního onemocnění, a tak specifikovat okruh osob, kterým je služba poskytována.

Forma poskytování:

- pobytová – služba je spojena s ubytováním v zařízení sociálních služeb

Způsob stanovení kapacity:

- počtem lůžek v zařízení sociálních služeb

Kapacitní jednotka: lůžko

Sociální služby poskytované ve zdravotnických zařízeních lůžkové péče (§ 52 ZSS, § 18 vyhlášky)

Ve zdravotnických zařízeních lůžkové péče se poskytují služby osobám, které již nevyžadují lůžkovou péči, ale vzhledem ke svému zdravotnímu stavu nejsou schopny se obejít bez pomoci jiné fyzické osoby a nemohou být proto propuštěny ze zdravotnického zařízení lůžkové péče do doby, než jim je zabezpečena pomoc

⁹ Služba je poskytována v zařízení poskytovatele, tj. vlastníkem (nájemcem) bytu je poskytovatel.

osobou blízkou nebo jinou fyzickou osobou nebo zajištěno poskytování terénních nebo ambulantních sociálních služeb anebo pobytových sociálních služeb v zařízeních sociálních služeb.

Sociální služba by z důvodu zajištění dostupnosti měla být otevřena i pro osoby propuštěné z jiných zdravotnických zařízení lůžkové péče, které již nevyžadují lůžkovou péči, ale vzhledem ke svému zdravotnímu stavu nejsou schopny se obejít bez pomoci jiné fyzické osoby.

Forma poskytování:

- pobytová – služba je spojena s ubytováním v zařízení sociálních služeb

Způsob stanovení kapacity:

- počtem lůžek ve zdravotnickém zařízení

Kapacitní jednotka: lůžko

Raná péče (§ 54 ZSS, § 19 vyhlášky)

Raná péče je služba poskytovaná dítěti a rodičům dítěte ve věku do 7 let, které je zdravotně postižené, nebo jehož vývoj je ohrožen v důsledku nepříznivého zdravotního stavu.¹⁰

Cílovou skupinou této sociální služby jsou vždy rodiče s dětmi ve věku do 7 let, které jsou zdravotně postižené nebo jejichž vývoj je ohrožen v důsledku nepříznivého zdravotního stavu. Cílovou skupinou proto nemohou být pouze rodiče. Věková struktura by proto měla být odvozena od věku dítěte, neměla by být posuzována ve vztahu k rodičům či zákonným zástupcům.

Forma poskytování:

- terénní, popřípadě doplněná ambulantní formou

Způsob stanovení kapacity:

- terénní forma – okamžitá, odvislá od počtu zaměstnanců přítomných v daném čase
- doplňující ambulantní forma – okamžitá, odvislá od prostorových možností a počtu zaměstnanců přítomných v daném čase

Kapacitní jednotka: klient (terénní i ambulantní forma)

Klientem se rozumí jedna rodina bez ohledu na počet rodinných příslušníků; poskytovatel tohoto druhu služby si musí stanovit, koho považuje za rodinu (rodiče či jeden z rodičů, prarodiče, pečující osoby apod.)

¹⁰ Podmínkou poskytnutí služby je rodina s dítětem, které je zdravotně postižené, nebo jehož vývoj je ohrožen v důsledku nepříznivého zdravotního stavu, případně s očekávaným narozením dítěte zdravotně postiženého nebo dítětem, u něhož se předpokládá ohrožení vývoje v důsledku nepříznivého zdravotního stavu.

Telefonická krizová pomoc (§ 55 ZSS, § 20 vyhlášky)

Služba telefonické krizové pomoci je služba poskytovaná na přechodnou dobu osobám, které se nacházejí v situaci ohrožení zdraví nebo života nebo v jiné obtížné životní situaci, kterou přechodně nemohou řešit vlastními silami.

Forma poskytování:

- terénní – služba je poskytována pouze telefonickým kontaktem jednorázově nebo opakovaně

Způsob stanovení kapacity:

- okamžitá, odvislá od počtu zaměstnanců přítomných v daném čase a technického zabezpečení služby (počet telefonních linek)

Kapacitní jednotka: klient

Tlumočnické služby (§ 56 ZSS, § 21 vyhlášky)

Tlumočnické služby jsou služby poskytované osobám s poruchami komunikace způsobenými především smyslovým postižením, které zamezuje běžné komunikaci s okolím bez pomoci jiné fyzické osoby.

Forma poskytování:

- terénní – služba je poskytována při zprostředkování kontaktu se společenským prostředím nebo při uplatňování práv, oprávněných zájmů a při obstarávání osobních záležitostí
- ambulantní – klient dochází za službou do zařízení poskytovatele

Způsob stanovení kapacity:

- terénní forma – okamžitá, odvislá od počtu zaměstnanců přítomných v daném čase
- ambulantní forma – okamžitá, odvislá od prostorových možností a počtu zaměstnanců přítomných v daném čase

Kapacitní jednotka: klient (terénní i ambulantní forma)

Azylové domy (§ 57 ZSS, § 22 vyhlášky)

Azylové domy poskytují služby na přechodnou dobu osobám v nepříznivé sociální situaci spojené se ztrátou bydlení.

Podmínkou pro poskytnutí služby tedy musí být nepříznivá sociální situace a ztráta bydlení současně, přechodná doba není zákonem definována, prováděcí vyhláška hovoří o ubytování po dobu zpravidla nepřevyšující 1 rok.

Forma poskytování:

- pobytová – služba je spojena s ubytováním v zařízení sociálních služeb

Způsob stanovení kapacity:

- počtem lůžek v zařízení sociálních služeb

Kapacitní jednotka: lůžko

klient

(Je-li sociální služba poskytována matkám s dětmi, lze současně uvádět údaj o počtu klientů /jedním klientem je myšlena matka + děti/ počet lůžek udává celkový počet lůžek v zařízení sociálních služeb).

Domy na půl cesty (§ 58 ZSS, § 23 vyhlášky)

Domy na půl cesty poskytují služby zpravidla pro osoby do 26 let věku, které po dosažení zletilosti opouštějí školská zařízení pro výkon ústavní nebo ochranné výchovy, popřípadě pro osoby z jiných zařízení pro péči o děti a mládež, a pro osoby, které jsou propuštěny z výkonu trestu odnětí svobody nebo ochranné léčby.

Jedná se o specializovanou službu pro mladé lidi po dosažení zletilosti zpravidla do 26 let věku, kteří odcházejí z výše uvedených zařízení, případně s předchozí zkušeností s pobytem v některém z uvedených zařízení.

Forma poskytování:

- pobytová – služba je spojena s ubytováním v zařízení sociálních služeb

Způsob stanovení kapacity:

- počtem lůžek v zařízení sociálních služeb

Kapacitní jednotka: lůžko**Kontaktní centra (§ 59 ZSS, § 24 vyhlášky)**

Kontaktní centra jsou nízkoprahová zařízení poskytující služby osobám ohroženým závislostí na návykových látkách. Cílem služby je snižování sociálních a zdravotních rizik spojených se zneužíváním návykových látek.

Forma poskytování:

- ambulantní – klient dochází za službou do zařízení poskytovatele
- terénní – služba je poskytována v přirozeném sociálním prostředí klienta

Způsob stanovení kapacity:

- ambulantní forma – okamžitá, odvislá od prostorových možností a počtu zaměstnanců přítomných v daném čase

- terénní forma – okamžitá, odvislá od počtu zaměstnanců přítomných v daném čase

Kapacitní jednotka: klient (terénní i ambulantní forma)

Krizová pomoc (§ 60 ZSS, § 25 vyhlášky)

Krizová pomoc je služba na přechodnou dobu poskytovaná osobám, které se nacházejí v situaci ohrožení zdraví nebo života, kdy přechodně nemohou řešit svoji nepříznivou sociální situaci vlastními silami.

Forma poskytování:

- ambulantní – klient dochází za službou do zařízení poskytovatele
- terénní – služba je poskytována v přirozeném sociálním prostředí klienta
- pobytová – služba je spojena s ubytováním v zařízení sociálních služeb

Způsob stanovení kapacity:

- ambulantní forma – okamžitá, odvislá od prostorových možností a počtu zaměstnanců přítomných v daném čase
- terénní forma – okamžitá, odvislá od počtu zaměstnanců přítomných v daném čase
- pobytová forma – počtem lůžek v zařízení sociálních služeb

Kapacitní jednotka: klient (terénní i ambulantní forma)
lůžko (pobytová forma)

Intervenční centra (§ 60a ZSS, § 25a vyhlášky)

Na základě vykázaní ze společného obydlí podle zvláštního právního předpisu je osobě ohrožené násilným chováním vykázané osoby nabídnuta pomoc nejpozději do 48 hodin od doručení kopie úředního záznamu o vykázaní intervenčnímu centru.

Forma poskytování:

- ambulantní – klient dochází za službou do zařízení poskytovatele
- terénní – služba je poskytována v přirozeném sociálním prostředí klienta
- pobytová – služba je spojena s ubytováním v zařízení sociálních služeb

Způsob stanovení kapacity:

- ambulantní forma – okamžitá, odvislá od prostorových možností a počtu zaměstnanců přítomných v daném čase
- terénní forma – okamžitá, odvislá od počtu zaměstnanců přítomných v daném čase
- pobytová forma – počtem lůžek v zařízení sociálních služeb

Kapacitní jednotka: klient (terénní i ambulantní forma)
lůžko (pobytová forma)

Nízkoprahová denní centra (§ 61 ZSS, § 26 vyhlášky)

Nízkoprahová denní centra poskytují služby pro osoby bez přístřeší.

Forma poskytování:

- ambulantní – klient dochází za službou do zařízení poskytovatele
- terénní – služba je poskytována v přirozeném sociálním prostředí klienta

Způsob stanovení kapacity:

- ambulantní forma – okamžitá, odvislá od prostorových možností a počtu zaměstnanců přítomných v daném čase
- terénní forma – okamžitá, odvislá od počtu zaměstnanců přítomných v daném čase

Kapacitní jednotka: klient (terénní i ambulantní forma)

Nízkoprahová zařízení pro děti a mládež (§ 62 ZSS, § 27 vyhlášky)

Nízkoprahová zařízení pro děti a mládež poskytují služby dětem ve věku od 6 do 26 let ohroženým společensky nežádoucími jevy.

Cílovou skupinou této sociální služby jsou tedy pouze děti ve věku od 6 do 26 let ohrožené společensky nežádoucími jevy. Poskytovatel může v rámci doplňujících informací uvést, zda se při poskytování služby soustředí např. pouze na děti z romské etnické menšiny apod.

Zákon o sociálních službách určuje u této sociální služby věkové rozmezí uživatelů od 6 do 26 let. Horní hranice je stanovena s ohledem na další resortní předpisy (26 let je nejvyšší možný věk nezaopatřeného dítěte), dolní věková hranice vychází z úvahy, že děti v předškolním věku nejsou širiteli či oběťmi sociálně patologických jevů. Poskytovanou sociální službu lze také vymezit pro různé věkové skupiny, tj. např. pro mladší děti a starší děti, kdy bude služba poskytována odděleně (např. v jiných prostorách, v jiných časech apod.).

Forma poskytování:

- ambulantní – klient dochází za službou do zařízení poskytovatele
- terénní – služba je poskytována v přirozeném sociálním prostředí klienta

Způsob stanovení kapacity:

- ambulantní forma – okamžitá, odvislá od prostorových možností a počtu zaměstnanců přítomných v daném čase
- terénní forma – okamžitá, odvislá od počtu zaměstnanců přítomných v daném čase

Kapacitní jednotka: klient (terénní i ambulantní forma)

Noclehárny (§ 63 ZSS, § 28 vyhlášky)

Noclehárny poskytují služby osobám bez přístřeší, které mají zájem o využití hygienického zařízení a přenocování.

Forma poskytování:

- ambulantní

Způsob stanovení kapacity:

- počtem lůžek v zařízení sociálních služeb a okamžitá, odvislá od prostorových možností a počtu zaměstnanců přítomných v daném čase

Kapacitní jednotka: klient
lůžko

Služby následné péče (§ 64 ZSS, § 29 vyhlášky)

Služby následné péče jsou poskytovány osobám s chronickým duševním onemocněním a osobám závislým na návykových látkách, které absolvovaly lůžkovou péči ve zdravotnickém zařízení, absolvovaly ambulantní léčbu nebo se jí podrobují, nebo osobám, které abstinují.

Forma poskytování:

- ambulantní – klient dochází za službou do zařízení poskytovatele
- terénní – služba je poskytována v přirozeném sociálním prostředí klienta

Způsob stanovení kapacity:

- ambulantní forma – okamžitá, odvislá od prostorových možností a počtu zaměstnanců přítomných v daném čase
- terénní forma – okamžitá, odvislá od počtu zaměstnanců přítomných v daném čase

Kapacitní jednotka: klient (terénní i ambulantní forma)

Sociálně aktivizační služby pro rodiny s dětmi (§ 65 ZSS, § 30 vyhlášky)¹¹

Sociálně aktivizační služby pro rodiny s dětmi jsou poskytovány rodině s dítětem, u kterého je jeho vývoj ohrožen v důsledku dopadů dlouhodobě krizové sociální situace, kterou rodiče nedokáží sami bez pomoci překonat, a u kterého existují další rizika ohrožení jeho vývoje.

Forma poskytování:

- ambulantní – klient dochází za službou do zařízení poskytovatele
- terénní – služba je poskytována v přirozeném sociálním prostředí klienta

Způsob stanovení kapacity:

- ambulantní forma – okamžitá, odvislá od prostorových možností a počtu zaměstnanců přítomných v daném čase
- terénní forma – okamžitá, odvislá od počtu zaměstnanců přítomných v daném čase

Kapacitní jednotka: klient (terénní i ambulantní forma)

Jedním klientem je v případě této sociální služby myšlena jedna rodina s dítětem/děťmi, u kterého/kterých je jeho/jejich vývoj ohrožen v důsledku dopadů dlouhodobě krizové sociální situace, bez ohledu na počet rodinných příslušníků.

Sociálně aktivizační služby pro seniory a osoby se zdravotním postižením (§ 66 ZSS, § 31 vyhlášky)

Sociálně aktivizační služby jsou poskytovány osobám v důchodovém věku nebo osobám se zdravotním postižením ohroženým sociálním vyloučením.

Forma poskytování:

- ambulantní – klient dochází za službou do zařízení poskytovatele
- terénní – služba je poskytována v přirozeném sociálním prostředí klienta

¹¹ Služby, které mají shodné základní činnosti, jako jsou Nízkoprahová zařízení pro děti a mládež (§ 62 ZSS) nebo Sociálně aktivizační služby pro rodiny s dětmi (§ 65 ZSS), se liší především cílovou skupinou (okruhem osob), ale i způsobem poskytování. Nízkoprahová zařízení pro děti a mládež (NZDM) jsou určena pro děti a mládež od 6 do 26 let ohrožené společensky nežádoucími jevy, děti docházejí do zařízení sociálních služeb (ambulantní forma), případně je možné terénní poskytování (streetwork). Tyto služby lze poskytovat anonymně. Sociálně aktivizační služby pro rodiny s dětmi (SAS) jsou poskytované rodině s dítětem (dětmi), jehož vývoj je ohrožen (podrobnější specifikace je v § 65 ZSS), služba je poskytována v přirozeném prostředí rodiny (terénní forma) nebo může být poskytována i ambulantně.

Zatímco v případě NZDM je cílem poskytovat sociální službu pouze dětem a mládeži (uživateli služby jsou děti a mládež), v případě SAS se jedná o celou rodinu s dítětem/děťmi. Uživateli služby je v tomto případě rodina s dítětem/děťmi.

Způsob stanovení kapacity:

- ambulantní forma – okamžitá, odvislá od prostorových možností a počtu zaměstnanců přítomných v daném čase
- terénní forma – okamžitá, odvislá od počtu zaměstnanců přítomných v daném čase

Kapacitní jednotka: klient (terénní i ambulantní forma)
lůžko (pobytová forma)

Sociálně terapeutické dílny (§ 67 ZSS, § 32 vyhlášky)¹²

Sociálně terapeutické dílny jsou poskytovány osobám se sníženou soběstačností z důvodu zdravotního postižení, které nejsou z tohoto důvodu umístitelné na otevřeném ani chráněném trhu práce. Jejich účelem je dlouhodobá a pravidelná podpora zdokonalování pracovních návyků a dovedností prostřednictvím sociálně pracovní terapie.

Forma poskytování:

- ambulantní – klient dochází za službou do zařízení poskytovatele

¹² *Stanovisko MPSV k sociálním službám sociální rehabilitace (§ 70) a sociálně terapeutické dílny (§ 67) ze dne 6. 6. 2012:* Cílová skupina osob, kterým je určena služba sociální rehabilitace (§ 70), není zákonem jednoznačně definována. Z charakteru základních činností služby lze dovodit, že cílovou skupinu lidí představují zejména osoby se sníženou soběstačností z důvodu zdravotního postižení. Na rozdíl od sociální služby sociálně terapeutické dílny, kde je cílová skupina lidí v definici sociální služby zákonem jednoznačně stanovena, je u sociální rehabilitace širší prostor ke spekulacím o cílové skupině. Základní kritérium pro správné vymezení cílové skupiny osob u sociální rehabilitace se však nijak neodlišuje od situací u jiných druhů sociálních služeb. Vždy se jedná primárně o to, jak základní činnosti sociální služby dokáží odpovídat na potřeby člověka, který patří k určité cílové skupině lidí. Schopnost přispět k naplňování potřeb lidí prostřednictvím poskytování základních činností služby sociální rehabilitace je tedy klíčovým kritériem pro určení cílové skupiny osob, pro něž je tento druh sociální služby určen.

Cílovou skupinu osob u sociální služby sociálně terapeutické dílny (§ 67) tvoří osoby se sníženou soběstačností z důvodu zdravotního postižení, které nejsou z tohoto důvodu umístitelné na otevřeném ani chráněném trhu práce. Určení cílové skupiny osob v tomto případě vyplývá přímo ze zákonné definice tohoto druhu sociální služby.

Cílem poskytování služby sociální rehabilitace (§ 70) je pomoci lidem dosáhnout větší míry samostatnosti, nezávislosti a soběstačnosti v běžném životě. Poskytovatel služby sociální rehabilitace nabízí klientům spektrum základních činností, prostřednictvím nichž lze tento cíl služby naplňovat. Pomáhá lidem rozvíjet jejich schopnosti a dovednosti, posilovat jejich pozitivní návyky a nacvičovat výkon běžných činností, které jsou nezbytné pro samostatný život. Spolupráci s klientem staví vždy na tom, že v maximální možné míře využívá jeho zachovaných schopností a kompetencí, které se snaží posilovat, upevňovat a dále je rozvíjet.

Na rozdíl od sociální služby sociálně terapeutické dílny není u sociální rehabilitace primárním cílem zdokonalování těch návyků a dovedností, které bezprostředně souvisí se schopností člověka uplatnit se v rámci pracovního procesu v sociálně terapeutické dílně, případně pak i na chráněném nebo na otevřeném trhu práce. V porovnání k sociálně terapeutickým dílnám tedy představuje sociální rehabilitace jakýsi předstupeň k sociálně pracovní terapii provozované sociálně terapeutickými dílnami. Klient sociální rehabilitace, který se stal více samostatným a soběstačným v běžném životě, může projevit zájem rozvíjet dál svůj potenciál ve směru zdokonalování pracovních návyků a dovedností. V takové situaci má poskytovatel služby sociální rehabilitace s klientem ukončit poskytování služby sociální rehabilitace a nabídnout mu poskytování služby sociálně terapeutické dílny. Zde může klient na schopnostech a dovednostech posílených v sociální rehabilitaci začít stavět novou úroveň svých kompetencí v oblasti pracovních dovedností a návyků. K tomuto účelu slouží sociálně pracovní terapie provozovaná v sociálně terapeutických dílnách (§ 67).

Sociálně terapeutické dílny jsou tedy místem, kde může člověk bezpečně rozvíjet svůj potenciál v pracovní oblasti. Současně představují další stupeň v přechodu člověka směrem k následným úrovním, a to na chráněný nebo otevřený trh práce. To platí pro ty klienty sociálně terapeutických dílen, jejichž pracovní potenciál není z různých důvodů limitovaný do té míry, že by jim znemožňoval uplatnit se na chráněném nebo pak i na otevřeném trhu práce, udržet se na něm a obstát. Pro ty klienty, kteří nemohou postoupit na další úroveň, mohou sociálně terapeutické dílny představovat prostor, kde lze smysluplně provozovat pracovní činnosti, které sice neuplatní ani na chráněném nebo na otevřeném trhu práce, avšak umožňují jistou seberealizaci v rámci maximální možné aktivace pracovního potenciálu člověka.

Způsob stanovení kapacity:

- ambulantní forma – okamžitá, odvislá od prostorových možností a počtu zaměstnanců přítomných v daném čase

Kapacitní jednotka: klient

Terapeutické komunity (§ 68 ZSS, § 33 vyhlášky)

Terapeutické komunity poskytují služby i na přechodnou dobu pro osoby závislé na návykových látkách nebo osoby s chronickým duševním onemocněním, které mají zájem o začlenění do běžného života.

Forma poskytování:

- pobytová – služba je spojena s ubytováním v zařízení sociálních služeb

Způsob stanovení kapacity:

- počtem lůžek v zařízení sociálních služeb

Kapacitní jednotka: lůžko

Terénní programy (§ 69 ZSS, § 34 vyhlášky)

Terénní programy jsou služby poskytované osobám, které vedou rizikový způsob života nebo jsou tímto způsobem života ohroženy. Služba je určena pro problémové skupiny osob, uživatele návykových látek nebo omamných psychotropních látek, osoby bez přístřeší, osoby žijící v sociálně vyloučených komunitách a jiné sociálně ohrožené skupiny.

Forma poskytování:

- terénní

Způsob stanovení kapacity:

- okamžitá, odvislá od počtu zaměstnanců přítomných v daném čase

Kapacitní jednotka: klient

Sociální rehabilitace (§ 70 ZSS, § 35 vyhlášky)

Sociální rehabilitace je soubor specifických činností směřujících k dosažení samostatnosti, nezávislosti a soběstačnosti osob, a to rozvojem jejich specifických schopností a dovedností, posilováním návyků a nácvikem výkonu běžných, pro samostatný život nezbytných činností alternativním způsobem využívajícím zachovaných schopností, potenciálů a kompetencí.

Forma poskytování:

- ambulantní – klient dochází za službou do zařízení poskytovatele
- terénní – služba je poskytována v přirozeném sociálním prostředí klienta
- pobytová – služba je spojena s ubytováním v centrech sociálně rehabilitačních služeb

Způsob stanovení kapacity:

- ambulantní forma – okamžitá, odvislá od prostorových možností a počtu zaměstnanců přítomných v daném čase
- terénní forma – okamžitá, odvislá od počtu zaměstnanců přítomných v daném čase
- pobytová forma – počtem lůžek v zařízení sociálních služeb

Kapacitní jednotka: klient (terénní i ambulantní forma)
lůžko (pobytová forma)